

Səh. 3 Zəmanə ilə ayaqlaşan falçılar – Çiyalə Osmanova

Səh. 4 Nadir olan daha dəyərlidir – Aytən Fətullayeva

Səh. 5 Özümlə müsahibə – Binəli İslamoğlu

Səh. 6 Bayramlar, yoxsa adətlər? – Esmira Ələkbərli

Səh. 2 Bir qədim adətimizin izi ilə – Afiq Muxtarov

Səh. 4 **UŞAQLARIN İNKİŞAFINDA İNCƏSƏNƏTİN ROLU**

Səh. 7 Ağa Məhəmməd şah Qacarın Tiflis şəhərinə hücumu – Aleksandre Orbeliani

İCTİMAİ QƏZET ❀ yeni yol qazeti@gmail.com ❀ “*येनो सत्यो*” სანთავადოებრივი გაზეთი ❀ **HAQQIN SÖZÜ – SÖZÜN HAQQI**

28 FEVRAL
2025-Cİ İL
№ 04 (221)

Yeni YOL

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

PARLAMENT “QRANTLAR HAQQINDA” QANUNU SƏRTLƏŞDİRİB

Gürcüstan parlamenti qeyri-hökumət təşkilatlarının (QHT) dövlət qrantları almaq imkanını nəzərdə tutan “Qrantlar haqqında” qanuna dəyişiklikləri sürətləndirilmiş qaydada nəzərdən keçirib və üçüncü oxunuşda təsdiqləyib. Dəyişikliklərin qəbulunu qanunverici orqanın 80 üzvü dəstəkləyib.

Layihəyə əsasən, qrantların verilməsinə yeni qurum – Dövlət Qrantlarının İdarə Edilməsi Agentliyi cavabdeh olacaq. Yalnız fəaliyyəti ölkənin inkişaf prioritetlərinə uyğun gələn təşkilatlar maliyyə alacaqlar.

Qanunla müəyyən ediləcək müddəalara əsasən, fəaliyyəti yaxşı məqsədlər üçün nəzərdə tutulmuş qeyri-hökumət, vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları xarici vəsaitlər hesabına deyil, Gürcüstan büdcəsindən maliyyələşəcək.

Artıq 2025-ci ilin dövlət büdcəsindən bu məqsədlə 20 milyon lari ayrılıb.

Bundan əlavə, Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Bürosu QHT-ləri seçkiqabağı məqsədləri olan qurumlar kimi tanımaq, onların hesabatlarını siyasi partiyaların hesabatları ilə eyniləşdirmək hüququ əldə edib.

Gürcüstanda növbədənənar parlament seçkiləri, məhbusların azad edilməsi və ölkənin Avropa İttifaqına fəal inteqrasiya prosesinin davam etdirilməsi tələbi ilə keçirilən etiraz aksiyaları fonunda Gürcüstan hakimiyyəti qeyri-hökumət sektoru ilə bağlı əlavə qərarların qəbul edildiyini açıqlayıb.

Qərarlar arasında Gürcüstan qanunvericiliyindən hökumət qərarlarının qəbulunda vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarının məcburi iştirakı ilə bağlı müddəaların çıxarılması, şəxslərin qeydiyyatını və qanuna əməl etmədiyinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmasını, fəaliyyətə məhdudiyətlərin qoyulmasını tələb edən “Xarici agentlər haqqında” qanunun Amerika variantının (FARA qanunu) təsdiqlənməsi də var.

GÜRCÜSTANIN XARİCİ İŞLƏR NAZİRİ TÜRKİYƏLİ HƏMKARI İLƏ GÖRÜŞÜB

Gürcüstan, Azərbaycan və Türkiyə arasında strateji tərəfdaşlıq daha geniş regionun xeyrinə müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsinə töhfə verir. Bunu Gürcüstanın XİN başçısı Maka Boçorişvili Türkiyəyə rəsmi səfərini qiymətləndirərkən deyib.

Nazir Türkiyənin vacib regional oyunçu olduğunu vurğulayıb. Əlavə edib ki, Türkiyə Rusiya-Ukrayna münaqişəsi, Suriya məsələləri, Yaxın Şərqdə davam edən məsələlər də daxil olmaqla qlobal əhəmiyyətli bütün proseslərdə aktiv iştirak edir.

“Birgə sayırlarla biz regionda Gürcüstan və Türkiyənin maraqlarını daha yaxşı mövqeləndirə bilərik”, – M.Boçorişvili deyib.

Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan Türkiyədə səfərdə olan gürcü həmkarı Maka Boçorişvili ilə görüşdən sonra bildirib ki, Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstan birlikdə kifayət qədər yüksək strateji funksiyası olan mühüm layihələrin həyata keçirilməsində iştirak edir.

O qeyd edib ki, regionda sülhün bərqərar olmasına imkan verən bu layihələrin inkişafında hər üç ölkənin iştirakı həlledicidir.

“Türkiyə, Gürcüstan və Azərbaycan arasında nümunəvi əlaqələrimiz var və bu, digər ölkələr üçün model ola bilər”, – deyə Hakan Fidan bildirib.

Qeyd edək ki, Gürcüstanın xarici işlər naziri Maka Boçorişvili fevralın 26-da Türkiyədə rəsmi səfərdə olub. Tərəflər həmçinin Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan xarici işlər nazirlərinin üçtərəfli formatda növbəti görüşünün yaxın günlərdə Türkiyədə keçirilməsi ilə bağlı razılığa gəliblər.

CİNAYƏT MƏCƏLLƏSİNƏ “VƏTƏNƏ XƏYANƏT” MADDƏSİ ƏLAVƏ EDİLƏCƏK

Gürcüstanın Cinayət Məcəlləsinə “Vətənə xəyanət” maddəsi əlavə ediləcək. Bununla əlaqədar hakim Gürcü Arzusu – Demokratik Gürcüstan Partiyasının siyasi şurası qərar qəbul edib.

Partiyanın icraçı katibi Mamuka Mdinardze deyib ki, “Vətənə xəyanət” maddəsi 2007-ci ildə Vahid Milli Hərəkət Partiyası tərəfindən hələlik məlum olmayan səbəblər üzündən Cinayət Məcəlləsindən çıxarılıb.

Onun sözlərinə görə, parlament çoxluğu bu məsələni müzakirə edib və bu maddənin Məcəlləyə bərpa edilməsi məqsəduyğun hesab olunub.

Mamuka Mdinardze bildirib ki, bərpa olunan maddə ölkədə vətənə xəyanətin dəqiq fəlsəfəsini, elementlərini, obyekt və subyektini müəyyən edəcək, bu cür ağır cinayətlərin qarşısının alınmasında, cinayətkarların cəzalandırılmasının konkret qaydalarını müəyyən edəcək.

Layihə yaxın günlərdə parlamentə təqdim olunacaq.

BİR QƏDİM ADƏTİMİZİN İZİ İLƏ

Əski insanların inanc sistemini az da olsa bərpa etmək, həmin sistem barədə müəyyən təsəvvür yaratmaq üçün xalq dilində az-çox işləkliyi qoruyan söz və ifadələrdən yararlanaraq bu yazını ortaya çıxarmaq cəhdimiz yenilik və ya bir ilk deyil. Bu barədə elmi ədəbiyyatda kifayət qədər fikir səsləndirildiyini qeyd etməyi özümüzə borc bilirik.

Xalq inanclarına görə, yatmış və ya uzanmış adamın üstündən keçmək, adlamaq olmaz. Bu tabu-qadağa özündə əcdadlarımızın qədim təsəvvürlərinin izlərini daşımaqdadır. Əslində bu, universal bir ayinin müəyyən bir detalı, parçasıdır, qurban vermə/qurban kəsmə mərasiminin bir hissəsidir. Bu, qəbilə üzvlərinin müəyyən səbəblərdən insan qurbanı verməli olarkən elliklə icra etdikləri ayin-ritualın yaddaşlarda qalmış xatirəsidir.

İlkin dövrlərdə qəbilə öz üzvləri arasından qurban üçün ən gözəl, ən gözəgəlimli, ən sağlam olanları seçərək qurban kəsirdi. Sonralar qurbanlıq tayfalararası döyüşlərdə ələ keçirilən əsirlər arasından seçilirdi. Qəbilə və ya tayfa qurbangahında qurbanlıq insanın kəsilməsindən sonra icra olunan mərasimdə bütün qəbilə üzvləri hamılıqla kəsilmiş qurbanın üzərindən atılaraq bədənlərində toplanmış, gizlənmiş şər qüvvələrdən elliklə təmizlənmə, arınma ayini icra edirdilər. Qədim insanların düşüncələrinə görə, bədənlərindəki şər qüvvələr kəsilmiş qurbana keçərək onları növbəti qurban kəsilməyə bəlalardan qorumalı idi.

Biz xalq yaddaşında yaşayan bu qadağada uzanmış adamın və onun üzərindən keçən adamın qədim insanların düşüncəsində yaratdığı informativ əks-sədaya diqqət yetirməliyik. Görünür xalq düşüncəsi uzanmış şəxsin qurbanlığa çevriləcəyindən və ya onun üzərindən adlayan adamın ağrı-acısının, onda olan şər qüvvələrin qurbanlıq kimi təsəvvür etdiyi şəxsə keçəcəyindən əndişələnərək belə bir tabu-qadağa yaratmışdır.

Dilimizdə tez-tez işlənən “başına dolanım/fırlanım/dönüm/hərlənim” deyimini hansı mənanı daşıyır? Yaxın keçmişə qədər böyüklerimiz ətraflarında dolaşan uşaqlara “başına/başımıza dolanmayın” deyərək onlara təpinir, ətraflarına fırlanmağı qadağan edirdilər. Bəzən onları

dolandıqlarının əksinə, geriye dolanmağa məcbur edərək sanki bununla onları fırlanarkən cızdıqları qadağan olunmuş şər dairəsindən çıxarıb, bəladan qorumaq istəyirdilər. Burada qədim təsəvvürlərin izlərini müəyyən etmək o qədər də çətin deyil. Görünür bu, əski dövrlərdə icra olunmuş kompleks bir ayinin qalıqlarıdır.

Bu gün kimdən soruşsaq “başına dolanma”nın nə mənə daşdığı bilməyəcək. Bəs nəyə görə kiminsə başına dolanmanı qadağan edirsiniz sualının cavabı da qeyri-müəyyən olacaq. Çünki bu adət unudulmuş, sadəcə onun müəyyən elementləri yaşamaqdadır. Uzaqbaşı ata-babalarımız belə edirdilər, biz də onu təkrarlayırıq cavabını ala bilərik.

Əslində başa dolanma/hərlənmə/fırlanma qədim dövrlərdən yaxın keçmişimizdək mövcud olmuş bir adətin danışq dilində yaşayan işartılarıdır. İbtidai cəmiyyətdə xəstənin ətrafında yaxınlarından birinin – ata-ananın, nənə-babanın dövrə vurmasıyla xəstəliyin ondan uzaqlaşdırılacağı, sağalmasına səbəb olacağı düşünülür, xəstəliyin və ya xəstəliyin mənbəyi hesab etdikləri şər qüvvələrin xəstənin ətrafına dolanan şəxsə keçəcəyi güman edilirdi.

Bu gün xalq dilində yaşayan “sənə gələn mənə gəlsin”, “ağrın alım”, “dərdin alım” kimi deyimlər bu adətin dildə daşlaşmış qalıqları olmalıdır. Digər tərəfdən də, xəstənin ətrafına dolanan adam özünü ona qurban verdiyini bəyan etmiş kimi çıxış edir. “Qurbanın olum və ya qurban olum” kimi dildə yaşayan faktların varlığı tarixin ilkin dövrlərində insan qurbanının mövcudluğunu təsdiqləyən tutarlı dəlillərdən sayılmalıdır.

Ola bilsin ki, sonralar xəstənin ətrafına əsir alınmış, qula çevrilmiş adamları dolandıraraq qurban kəsirmişlər.

Xəstələnmiş ailə üzvlərinin ətrafına ev heyvanlarının dolandırılması halları da olmuşdur ki, sonralar bu heyvanların xəstənin dörd tərəfinə dolandırılmadan kəsilməsi, uman-küsənə, fəqir-füqərəyə qurbanın ətindən pay verilməsi adəti yaranaraq, ənənəyə çevrilmişdir. Xalq arasında “deyin qurbanı” kimi tanınan qurbankəsmə ayininin bu adətlə bağlı olduğunu, bu adətdən qay-

naqlandığını güclü bir ehtimal kimi səsləndirmək olar.

Xəstələnmiş ailə üzvlərinin başına dolandırılan, nəzir çıxılan pul və ya qiymətli əşyalar barədə də bir neçə cümlə ilə fikrimizi bildirək ki, bərpa etmək istədiyimiz mərasimin dolğunluğu göz önündə canlansın. Ehtimal etmək olar ki, əski insanlar xəstənin başına pul və ya qiymətli bir əşya dolandırmaqla xəstəliyin, xəstəliyin mənbəyi hesab etdikləri şər qüvvələrin həmin pula və ya əşyaya keçəcəyini, bununla xəstənin həmin bəlalardan arınacağını düşünürmüşlər.

Nəzir çıxılmış pul və ya digər maddi nəsnə mütləq evdən uzaqlaşdırılmalı, verilənə qədər evdən kənar saxlanmalı idi. Dilənçi və ya yerli təbirlə desək, gəziçi gələnədək orada qalmalı idi. Nəzirin verilməsi uzadılmamalı, vaxtında sahibinə – yazıq birinə, fəqir-füqərəyə çatdırılmalı idi. Qədim təsəvvürlərə görə, bununla xəstəyə və ya ailəyə gələcək bəla, şər qüvvə neytrallaşdırılırdı.

Görünür dilənçilərin, gəziçilərin evə buraxılmaması, onların həyət darvazasından yola salınması da bununla bağlı olmuşdur. Bu cür nəzirləri toplayan dilənçilərin həm də potensial şər daşıyıcıları olmaları düşünülürdü, onların nəfslərinin ağır olduğu güman edildi üçün onları əliboş qaytarmağın ailəyə bədbəxtlik gətirəcəyindən ehtiyatlanmışlar. Üstəlik onların qarğış edəcəkləri də unudulmamış, onların qarğışlarından sığortalanmaq üçün nəyəsə qonaq edilmələri, onlara azdan-çoxdan nəsə verilməsi adətə çevrilmiş və bu günədək də davam etməkdədir.

Başına dolandırılmış pulun və ya digər əşyaların insanların tez-tez keçdikləri cığıra, yola atılması adəti də şər qüvvələrdən qorunmaq istəyi ilə bağlı düşüncənin məhsuludur. Ona görə də yoldan tapılmış pulun sahibi çıxmasa evə gətirilməsi, ailə büdcəsinə daxil edilməsi yasaqlanırdı. Tapılmış belə pul və ya əşya adətən dilənçiyə verilmirdi ki, ailəyə şər qüvvələr sədəmə toxundura bilməsinlər. Çünki kiminsə başına dolandırılmış pula və ya əşyaya xəstəlik hopduğuna, şər qüvvələrin məskən saldığına, onların artıq şərin daşıyıcısı olduğuna inanılmışdır. Kiminsə itirdiyi pula və ya əşyaya da eyni cür münasibət bəslənilmiş, itik sahibinin nəfsinin həmin əşyaya-pula keçdiyi, həmin əşyanın-pulun lənətləndiyi, qarğışla yükləndiyi və artıq şər qaynağı olması düşünülmüş, belə tapıntıdan uzaq durmaq və ya ondan tez can qurtarmaq ən doğru yol sayılmışdır.

Xalq danışq dilində yaşayan bir neçə ifadəni əlimizdə tutalğac edib, əski əcdadlarımızın dünyagörüşünün bəzi məqamları barədə ehtimallarımızı, onların inanc sisteminin müəyyən məqamlarına aid qənaətlərimizi sizinlə bölüşərək, bir yazını da nöqtələyirik.

Afiq MUXTAROĞLU

ZƏMANƏ İLƏ AYAQLAŞAN FALÇILAR

Falçılıq qədim dövrlərdən bəri insanların gələcəyi öyrənmək, naməlum hadisələri anlamaq və həyatlarını yönləndirmək üçün üz tutduğu bir fenomendir. Müxtəlif mədəniyyətlərdə fərqli formalar olsa da, onun əsas prinsipi qeyri-maddi qüvvələr vasitəsilə insan taleyini oxumağa, dəyişməyə əsaslanır.

Falçılığın tarixi min illər əvvəl gedib çıxır. Qədim Misirdə kahinlər, Babil və Yunanıstanda orakullar, Şərqdə isə astrologiya və kahinlik geniş yayılmışdı. Qafqazda da falçılığa heç də az rast gəlinmirdi. Tarix boyu burada falçılıq fərqli formalar almış, mistik inanclar və dini baxışlarla iç-içə keçmişdir. Qədim türklərin şaman ayinlərindən tutmuş, islam və xristianlıq təsiri altında formalaşan falçılıq ənənələrinə qədər bu regionda falçılıq həm qorxu, həm də maraq obyektinə olmuşdur. Lakin zaman keçdikcə, insanların bilikləri artdıqca bunun yalnız xurafat olduğu, insanların yalnız psixoloji təsir altında bu kimi inanclarla üz tutduğu aydınlaşdı. Elmin və məntiqin inkişafı ilə insanlar falçılığın qeyri-rasional olduğunu dərk etməyə başladılar. Buna baxmayaraq, bu hamıya şamil edilmirdi və insanlar elmdən üz döndərərək bu batil inanclarla üz tuturdular.

“Millətım kitabı bağlayıb kənara qoyanda, oğul-uşaq evləndirmək üçün falçıya üz tutanda əmin oldum ki, bu xalqın savad almağa meyli olmayacaq və bu, illər keçsə belə dəyişməyəcək”. Bu sözlər Azərbaycan ədəbiyyatında realizm və maarifçilik ideyalarının öncüllərindən biri, məşhur yazıçı, dramaturq, publisist və “Molla Nəsrəddin” jurnalının banisi Cəlil Məmmədquluzadəyə aiddir, hansı ki, onun maarifçi mövqeyini və xalqın savadsızlıq, mövhumat və ca-

hillikdən qurtulması üçün duyduğu dərin narahatlığı əks etdirir. O, hələ bundan bir əsr əvvəl xalqın kitabdan uzaqlaşmasını, elm və biliyə yox, batil inanclarla güvənməsini cəmiyyətin əsas problemlərindən biri kimi görürdü. Hər nə qədər zaman dəyişsə, texnologiya inkişaf etsə də bu problem dəyişmədi, əksinə, buqələmun rəngini dəyişərək mühitə adaptasiya olduğu kimi, müasir texnologiyalarla həyatımıza uyğunlaşdı. Tək işi uyğunlaşmaq olmadı. Müalicəsi olmayan xəstəlik kimi qanımıza keçdi, genetik irs kimi nəsildən-nəslə ötürülərək 2025-ci ilə gəlib çıxdı. İnsanın təbiət qarşısındakı acizliyindən yaranan bu inanclar bu gün yalnız savadsız adamların deyil, ali təhsilə sahib olanların da qanında dolaşır. İnsanların bu cahana sığmayıb kosmosda şəhər qurmağa can atdığı bu dövrdə bəziləri qifilla, şamla bəxt açıb-bağlayırlar, ölümləri dirildə bildiyini iddia edən şeyx Nəsrullah obrazı kimi, dırnaqarası mollaların yazdığı “dualarla” müalicə olurlar, iş və təhsil həyatında “uğurlu” olub, çoxlu “pul” qazanaraq “varlanırlar”. Sonra qazandıqlarının müəyyən miqdarını yenə həmin “mollalara” xərcləyib, “göz-nəzər duası” yazdırıb, var-dövlətlərini güvəncə altına alırlar. Beləcə, həm onlar varlanır, həm “mollalar”.

Ümumiyyətlə, bu işlərə baş qoşmaq siqaret çəkməyə alışmaq kimidir desək, yəqin yanılmarıq. Yəni bir dəfə “mollaya getsən”, bu, alışqanlıq halına gələ bilər. Belə bir nümunə verək: Məşhur bir Azərbaycan müğənnisi böyük bir konsertdən əvvəl falçıya müraciət edib və falçı ona səhnədə uğur qazanacağına dair müsbət proqnoz verib. Müğənni konsertində gözləniləndən daha çox uğur qazandığını düşünərək, gələcəkdə daha çox falçılara müraciət etməyə başlayır. Bu nümunə falçılığın və bu işlə məşğul olan “mollaların” cəmiyyətdə necə geniş yayıldığını və hətta məşhur insanlar arasında belə təsir yaratdığını göstərir. Özü də bu falçılar elə-belə adamlar olmurlar, onlar polifunksiyalı şəxslərdir ki, bir əməllə və bir neçə sətir sözlə evləndirmək-boşatmaq, öldürmək-yaşatmaq, almaq, satmaq, aləmi bir-birinə qatmaq, “Dəğdəğəha

fətəndi/Tübbəl-kəra kərəndi/Tübbəl-kümü kümuha/Biyəndi, yəndi, yəndi”, – deyib Parisi partlatmaq və bir çox işlər görə bilirlər. Hələ onun kart falı, qəhvə falı, əlifba və nömrələrlə fal (numerologiya) kimi növləri də mövcuddur. Bunlardan ən çox yayılanı isə ulduz falıdır (astrologiya proqnozları).

Bunların hər biri müasir zəmanə ilə ayaqlaşmış və bugünkü dünyada falçılıq böyük bir kommersiya sektoruna çevrilmişdir. Xüsusilə sosial media və internet üzərindən fal xidmətləri geniş yayılıb. Astrologiya proqramları, fala baxma xidmətləri, hətta süni intellektlə işləyən falçılar belə mövcuddur. Bununla belə, bu sektorun böyük bir hissəsinin insanların manipulyasiya etmək və maddi qazanc əldə etmək üçün qurulduğu danılmazdır. Yəni uzun sözün qıyası, bəzi şəxslər açıq-aşkar insanların avamlığından istifadə edərək pul qazanırlar. Bunun bütün səbəbi savadsızlıqdan irəli gəlir desəm boş olar, çünki ali təhsilli, təlim-tədris işi ilə məşğul ola şəxslərin belə cəfəngiyyətlərə inandığının dəfələrlə şahidi olmuşam. Bəs insanlar niyə falçılara inanırlar?..

Psixoloji araşdırmalara görə, burada əsas amillərdən biri psixoloji təsir və inanc ehtiyacıdır. İnsanlar qeyri-müəyyənliklər qarşısında çarəsiz qaldıqda onlar üçün təhlükəsizlik hissi yaradan şeylərə inanmağa meyilli olurlar. Bundan əlavə, “özünü yerinə yetirən proqnoz effekti” də var. “Özünü yerinə yetirən proqnoz effekti” ilk dəfə Robert K.Merton tərəfindən təklif edilmişdir. O, bu fenomendən ilk dəfə 1948-ci ildə “The Self-Fulfilling Prophecy” adlı məqaləsində bəhs etmişdi. O, bu fe-

fekti sosial davranış və münasibətlər üzərindən izah edərək, insanların inanclarının və gözləntilərinin necə reallığa təsir etdiyini göstərmişdi. Mertonun fikrincə, bir proqnoz və ya inanc bir cəmiyyətdə və ya fərddə fəaliyyət göstərərək həmin inancın və ya proqnozun gerçəkləşməsinə səbəb ola bilər. Bu anlayış sosial elmlər və psixologiyada geniş istifadə olunur və insanların necə düşündükləri, inandıqları ilə reallığı necə formalaşdırdıqları arasında əlaqə qurur. Yəni falçılığa inanmaq savaddan, insanın məntiqindən deyil, psixologiyasından asılıdır.

Əslində, elmin və məntiqin gücünü qəbul etmək, təcrübəyə və sübutlara əsaslanmaq bəzən çox insanlar üçün çətin ola bilər. Falçılıq insanlara onların həyatlarını asanlaşdırma, təsəlli tapma və qərar vermə yollarını təqdim etdiyi üçün elmdən uzaqlaşmalarına səbəb olur. İnsanlar narahatlıqları və qeyri-müəyyənlikləri ilə mübarizə apararkən falçılığa müraciət edərək bu problemlərdən qısa yolla qurtulmağa çalışırlar. Bəzən isə öz rahatlıqlarını kiminsə bədbəxtliyində axtarırlar. Onlar bu batil inanclarını insanları, hətta öz doğmalarını ayırmaq, onlara xətər yetirmək kimi bəd əməllər üçün istifadə edirlər. Bax, burada “özünü yerinə yetirən proqnoz effekti” də yalan çıxır. Bəlkə o, Amerika və Avropa ölkələrində özünü daha yaxşı doğrulda, psixologiyada araşdırma mövzusu ola bilər, lakin bizim lüğətimizdə falçılıq artıq “bədəməl” mənasını bildirir. Bax, bunun səbəbi psixologiya deyil, bizdəki avamlıqdan, savadsızlıqdan, elm kitabını bağlamağımızdan qaynaqlanır. Nə qədər ki, insanlar faktlara və sübutlara əsaslanan düşüncə tərzini qəbul etməyəcəklər bəd əməl və batil inancların cəmiyyətdəki yeri dəyişməyəcək və gələcək nəsillərə faydasız bəd miras qalacaq.

Çiyalə OSMANOVA

Tbilisi Dövlət Universitetinin sosial və siyasi elmlər fakültəsinin I-ci kurs tələbəsi

UŞAQLARIN İNKİŞAFINDA İNCƏSƏNƏTİN ROLU

Təhsilin və mədəniyyətin bir-biri ilə qarşılıqlı əlaqəsi müasir dünyanın dəyişən tələblərinə cavab verən və cəmiyyətə inteqrasiya olmaq bacarığına malik insan yetişdirməkdə əvəzsizdir. Təhsilin və tərbiyənin mədəni, eləcə də mənəvi xarakter daşması uşaqların inkişafına yönəlmiş fəaliyyət prosesi olaraq onların formalaşmasında mühüm rol oynayır. Tərbiyənin ən vacib funksiyalarından biri uşaqların sosiallaşmasına yardım etmək, bu prosesi düzgün və məqsədyönlü şəkildə aparmaqdır. Uşaqların tərbiyəsində əsas məqsəd mənəvi və mədəni dəyərlərin düzgün mənimsənilməsidir. Bu, şəxsiyyətin formalaşmasını, eləcə də uşaqların cəmiyyətə inteqrasiya prosesini sürətləndirən bir mərhələdir. Uşağın cəmiyyətə inteqrasiya prosesi onun yaşadığı ailədə və sosial çevrədə özünü necə hiss etməsindən asılıdır. Məhz buna görə ailənin və məktəbin rolu əvəzsizdir.

Tərbiyə uşağın inkişafına, onun həyatda öz yerini tutmaq bacarığının yadılmasına, müxtəlif insan qrupları ilə münasibət qurmaq bacarığının yadılmasına yönəlmiş proses olaraq çoxşaxəlidir. Tərbiyə məqsədyönlü proses olaraq uşağın inkişafının ilk mərhələlərindən başlayır və ilk öncə ailədə, sonra isə məktəbdə davam edir. O, məktəb divarları arasında daha mükəmməl xarakter olaraq uşağın intellektual, mədəni və mənəvi inkişafını hədəf tutan önəmli bir prosesə çevrilir. Fikrimcə, məktəbəqədər və məktəb yaşlı uşaqların mədəni dəyər və davranışları müşahidə etdikləri, eləcə də nümunə götürəcəkləri ortamın olması mütləqdir. Uşaqların ilk öncə ailədən başlayan, sonra isə məktəbdə

davam edən inkişaf prosesi məhz ailənin və məktəbin birgə əməkdaşlığı nəticəsində daha effektiv xarakter alır.

Mən bu yazımda teatr və onun uşaqların formalaşmasında olan müstəsna rolundan bəhs etmək istəyirəm. Teatr ən rahat və əlçatan mədəni istirahət yeri olaraq uşaqların inkişafına xidmət edir, onları cəmiyyətdə qəbul olunmuş ümumi davranış mədəniyyəti ilə tanış edir. Teatr bir mədəniyyət məbədi olaraq mədəni dəyərlər aşılamaqla yanaşı uşaqlarda əməkdaşlıq etmək bacarığı, nitq, təxəyyül, fantaziya və yaddaş inkişaf etdirir. O, eyni zamanda insan münasibətlərində düzgün mövqe tutmaq, uşaqlarda hisslərini düzgün ifadə etmək, intellektual və yaradıcı təfəkkürlərinin formalaşmasında əvəzsiz rol oynayır. Qeyd etmək istəyirəm ki, gənc tamaşaçı səhnədə izlədiyi obrazları müşahidə edərək pis və yaxşını görmək, xeyirxahlıq, empatiya, yardımsevərlik, öz hisslərini düzgün ifadə etməyi öyrənir.

Mən hazırda mövcud olan və Qardabandə yerləşən ilk uşaq teatrının adını çəkmək istəyirəm. "BEEZ" adlı ilk uşaq teatri Binəli İslamoğlu tərəfindən yaradılıb və mövcud çətinliklərə baxmayaraq bir-birindən maraqlı tamaşalar hazırlayıb, gənc tamaşaçılara təqdim edir. Binəli bəyin öz evində yaratdığı teatr Gürcüstanda və onun hüdudlarından kənarında kifayət dərəcədə tanınır. Qeyd etmək istəyirəm ki, "BEEZ" uşaq teatrının gənc tamaşaçıya yaşatdığı hisslər möhtəşəmdir.

2 fevral tarixində Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan Mədəniyyəti Muzeyində teatrın "Tıq-tıq xanım" tamaşasının premyerası oldu. Çoxlu sayda uşaqların

iştirak etdiyi tamaşanın premyerası onların yaddaşında əvəzolunmaz iz buraxdı. Bu və bu kimi mədəni tədbirlərdə iştirak etmək müəllimlərimizin əməyi sayəsində ənənə halını alıb. Tədris ili müddətində uşaqlarla aparılan maarifləndirici söhbətlər nəticəsiz qalmır.

Muxrana və Çapala kəndlərinin ümumi məktəblərində çalışan müəllimlərin apardıqları maarifləndirici təbliğatdan bəhs etmək istəyirəm. Bolnisi bələdiyyəsinin məktəblərindən Muxrana ümumi məktəbinin müəllimləri olan Elvina Məmmədova, Aliyə Rəhimova və Leyla Nadirovanın, Çapala ümumi məktəbinin müəllimləri Fənurə Musayeva və Nənəxanım Bayramovanın gördükləri işlər, uşaqlarla apardıqları maarifləndirici söhbətlər çox önəmli olmaqla yanaşı, həm də çox vacib hesab etmək olar. Məhz onların fəaliyyəti nəticəsində onlarla uşaq teatri, ən vacibi isə ilk uşaq teatri olan "BEEZ" teatri haqqında ətraflı məlumat alıblar. 2 fevral tarixində baş tutan premyera gənc tamaşaçıya unudulmaz anlar yaşatdı. Ən xoş olan isə uşaqların teatra bir də gəlmək istəyirək demələri oldu. Bunun üçün müəllimlərin rolu böyükdür. Onların maarifləndirici və təşkilati fəaliyyəti nəticəsində uşaqlar unudulmaz anlar yaşadılar. Müəllimlərimizin öz fəaliyyətlərində uşaqların mədəni dəyərləri mənimsəmələrində, eləcə də intellektual və mənəvi inkişafı istiqamətində gördükləri işlər və həyata keçirdikləri lahiyələr məktəb rəhbərliyi və valideynlər tərəfindən həmişə dəstəklənib. Buna görə onlara çox sağ olun, əziz müəllimlərimiz, deyirəm.

Qeyd etmək istəyirəm ki, uşaqların

mədəni davranışları mənimsəmələri, eləcə də onlara mənəvi dəyərlərin aşılamağı üçün müəllimlərin üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Ailədən başlayan təkamül yolu məktəbdə daha da zənginləşərək gənc nəslin düzgün tərbiyəsini yönləndirir. Uşaqların intellektual və mədəni inkişafında teatrın əvəzsiz töhfələr verdiyi kimi, digər incəsənət növləri də əvəzsiz rol oynayır. Bunu nəzərə alaraq, gənc nəslin düzgün yetişməsində onlar bütün incəsənət sahələrinin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olmalı, ondan bəhrələnməlidirlər. Fikrimcə, bu məktəbin və ailənin birgə əməkdaşlığı nəticəsində daha effektiv xarakter daşıya, cəmiyyət üçün daha faydalı ola bilər.

Mən Muxrana ümumi məktəbinin gənc müəllimləri Leyla Nadirovaya, Elvina Məmmədovaya və Aliyə Rəhimovaya, eləcə də Çapala ümumi məktəbinin müəllimləri Elanora Musayevaya və Nənəxanım Bayramovaya bu müqəddəs işlərində – pedaqoji fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıram! Onların gələcəyimiz olan uşaqların cəmiyyətə faydalı şəxsiyyətlər kimi formalaşmasında çəkdikləri zəhmət əvəzsizdir! Çox sağ olsun, əziz müəllimlər!

Leyla Nəbiyeva-Yusifova

Vətəndaş təhsili fənni üzrə müəllim

NADİR OLAN DAHA DƏYƏRLİDİR

Həyatımızda nadir rast gəldiyimiz hadisələr və insanlar bizə daha dəyərli və xüsusi görünür. Bu, insan psixologiyasının maraqlı bir xüsusiyyətidir – nadir olan şeylər yaddaşımızda daha çox iz buraxır və onlara daha çox əhəmiyyət veririk.

Gündəlik həyatımızda baş verən hadisələr və duyğu ifadələri bir müddət sonra adıləşir. İnsan psixologiyası yeni və nadir olanı daha dəyərli qəbul edir. Məsələn, nadir hallarda yağan qar xüsusi sevinclə və nostalji hisslərlə qarşılayırıq, halbuki hər gün qar yağsa, bu, artıq adi bir hadisəyə çevrilirdi. Bu fenomen təkcə təbiət hadisələrində deyil, insan münasibətlərində də özünü göstərir.

Psixologiyada "çatışmazlıq prinsipi" deyilən bir anlayış var – bir şey nə qədər azdırsa, o qədər dəyərli və arzulanan olur. İnsan münasibətlərində də bu prinsip işləyir, az-az gördüyümüz insanlarla görüşlər daha xüsusi və emosional ola bilər. Məsələn, uzaqda yaşayan bir dostu nadir hallarda görəndə onunla keçirdiyimiz vaxtın dəyərini daha çox anlayırıq.

Nadir hadisələr insanların yaddaşında daha çox qalır və daha dəyərli olur. Uzaq bir dostla görüş, çoxdan görmədiyimiz bir insanla yenidən əlaqə qurmaq onu bizə çox özəl hiss etdirir. Halbuki eyni insanla çox vaxt keçirdikdə onun varlığı adıləşir və biz bəzən bu dəyəri düzgün qiymətləndirmirik. Bununla belə, bu, həmişə belə olmur. Bəzən yaxınlıq və daimi ünsiyyət də dərin bağlar yaradır. Sadəcə, insan təbiəti hər zaman əlində olanı dəyərləndirməkdə çətinlik çəkir.

Bəzən yaxınlıq və daimi ünsiyyət dərin bağlar yaratsa da insan psixologiyası adət etməyə meyillidir. Bir hadisə və ya duyğu təkrarlandıqca beyin ona alışır və artıq onu əvvəlki kimi xüsusi qəbul etmir. Misal üçün, bir insan daim şikayət etdikdə və eyni emosional reaksiyaları göstərdikdə ətrafdakıların ona qarşı həssaslığı azalır. "Onsuz o, həmişə belədir, heç nə olmaz" deyirlər.

Bəli, bundan belə bir nəticə çıxarıyıq ki, hər şeyin dəyəri müəyyən bir balansda olduqda daha çox hiss edilir. İnsanlar bir hadisə qarşısında ilk dəfə duyğusal reaksiya verdikdə ətrafdakıların diqqətini çəkir və xüsusi qayğı görürlər. Amma eyni reaksiyalar davamlı təkrarlandıqda, bu, artıq adi bir hal kimi qəbul edilir və əvvəlki kimi diqqət çəkmir. Bu, insan psixologiyasının adət etmə (adaptasiya) xüsusiyyəti ilə bağlıdır. Yeni və fərqli olan şeylər beyin tərəfindən daha çox nəzərə alınır, lakin zaman keçdikcə beynimiz buna alışır və artıq onu xüsusi bir hadisə kimi qəbul etmir. Bu, təkcə mənfi hallara aid deyil, münasibətlərdə və sosial həyatda da özünü göstərir – həddindən artıq sevgi, diqqət və qayğı belə, bir müddət sonra qarşı tərəf üçün adi hala çevrilə bilər. Buna görə də hər şeyin balanslı olması vacibdir. Dozasında olan sevinc, kədər, qayğı və hətta laqeydlilik belə daha təsirli və dəyərli olur.

Bu anlayışı başa düşdükdə həyatımızda balans yaratmağın vacibliyi daha aydın görünür. Hisslərimizi lazımi anda ifadə etməli, amma bunu həddindən artıq etməməliyik. Qar həmişə yağsaydı onun gözəlliyini dərk etməzdik. Eyni şey duyğularımıza da aiddir. Sevinc, kədər və qayğının dozasında yaşamaq onları daha qiymətli edir.

Hər şeyi qədərində saxlamaq – istər sevgi, istər hiss ifadəsi, istərsə də dünyagörüşümüz – bizi daha dərin və mənalı bir həyata aparır. Nadir olanı dəyərli edən onun nadirliyidir.

Ayten FƏTULLAYEVA

Tbilisi Dövlət Universitetinin daqiq və təbiət elmləri fakültəsinin 2-ci kurs tələbəsi

– Özünüzü təqdim edin.

– Mən – sən, yəni Binəli İslamoğlu. Gürcüstanın Qardabanı rayonunda anadan olmuşam. Orta məktəbi Qardabanı bitirdikdən sonra, 2004-cü ildə Tiflis Dövlət Humanitar Universitetinin hüquq fakültəsinə qəbul oldum. 2005-2020-ci illərdə Heydər Əliyev adına Tiflis Azərbaycan Peşəkar Dövlət Dram Teatrında peşəkar aktyor kimi fəaliyyət göstərmişəm. Hazırda Qardabanıda fəaliyyət göstərən “BEEZ” Uşaq Teatrının bədii rəhbəriyəm.

– Yaxşı, Binəli İslamoğlu, niyə məhz özünüz-özünüzlə müsahibə aparırsınız?

– Bəzi jurnalistlərimizin başları mollalara, Ayın görünüb-görünməsinə, qarın yağmasına, sevgililər gününə, kişilər bayramına, ilanın qurbağanı udmasına, Mişaya, Qrişaya, İvanın uşaqlarına qarışdığı üçün özümüzlə müsahibə aparıram.

– Niyə teatr? Niyə məhz uşaq teatri?

– Bilirsiniz, 2020-ci ildə teatrdan ayrıldıqdan sonra anladım ki, teatr mənim həyatımın ayrılmaz bir hissəsidir. Əslində, təkə mənim deyil, ümumiyyətlə, həyatımın bir parçasıdır. Teatr elə bir virusdur ki, bədənimə hopub və onu qanımdan təmizləməyə nə qədər çalışsam da mümkünsüzdür. Məhz bu hiss, bu bağlılıq bizi 2021-ci ildə Gürcüstanda ilk müstəqil azərbaycandilli uşaq teatrını qurmağa gətirib çıxartdı. Bütün çətinliklərə, imkansız görünən maneələrə baxmayaraq, biz teatra yenidən qayıtdıq. Çünki teatrsız yaşamaq mümkün deyildi.

Gürcüstanda fəaliyyət göstərən Tiflis Azərbaycan Dram Teatrının 1947-ci ildə bağlanması, 2004-cü illərə qədər Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlılar arasında böyük bir boşluq yaratdı.

Tam 57 il teatrsız qalmaq, teatrdan uzaq düşmək insanları bu sənətdən uzaqlaşdırdı. Zaman keçdikcə yeni nəsillər yetişir, lakin onlara teatr mədəniyyətini tanıdan, bu sənəti sevdirən kimsə yox idi. Çünki teatr artıq onların həyatında mövcud deyildi. 2004-cü ildə yenidən fəaliyyətə başlayan Tiflis teatri tədricən öz missiyasına qayıtdı. Yeni tamaşalar hazırlayıb, qastrollara gedir və unudulmuş teatr mədəniyyətini cəmiyyətə yenidən aşılamağa başlayırdı.

– Bəs qastrollarda insanların teatra olan reaksiyası necə idi? Çünki qastrol səfərləri etməyə təzə-təzə başlamışdınız.

– Yadımdadır, qastrolların birində bir nəfərə zəng gəlirdi. Qarşı tərəf hər halda onun harada olduğunu soruşurdu. Çünki sual olmasa o, belə cavab verməzdi: “Ay qa, sirkə deyəm, sirkə baxmağa gəlmişəm”.

Əslində, onu qınamadım. Çünki o teatrın nə olduğunu bilmirdi. Onun üçün bu sadəcə bir tamaşa deyil, tamamilə yad bir mühit idi. Çünki o 57 illik boşluq ərzində kimsə ona teatrdan danışmamışdı, kimsə ona teatr mədəniyyətini tanıtmamışdı.

“ÖZÜMLƏ MÜSAHİBƏ” RUBRİKASININ QONAĞI “BEEZ” UŞAQ TEATRININ QURUCUSU VƏ BƏDİİ RƏHBƏRİ, REJİSSOR BİNƏLİ İSLAMOĞLUDUR

– Bəs sizi necə qarşılayırdılar?

– Yadımdadır, Giorgi Eristavinin “Şehirli papaq” tamaşasını Sadaxlı kəndinə qastrola aparmışdıq. Tamaşa başlayandan sona qədər səhnəyə saqqız atdılar. Hələ arada səs gəlirdi ki, “qızın məmələrinə bax”. Sonra isə səhnəyə dırmaşmağa başladılar. Nəhayət, final səs rejissorumuzun aparatının sınıması ilə yekunlaşdı.

– Yəni tamaşanı bəyənmədilər?

– Xeyr, tamaşamız çox möhtəşəm hazırlanmışdı. Sadəcə onlar səhnədə çilgünlük görmək istəyirdilər. Tamaşaya baxdılar və anladılar ki, onların gözlədiyini səhnə başqadır. Bıçaqların, qırıq şüşələrin üstündə gəzən lifçikli qızlar görmədilər. Onların çilgünlüğü son-da musiqi aparatımızı sındırmaq oldu. Mən sizə 2006-cı ildən danışırım. Artıq hazırlamışdıq, evə qayıdırdıq. Bizə sonra böyük yemək süfrəsi açdılar. Süfrənin başında əyləşən, səhərdən özünü bizə tərifləyən, ziyalı kimi göstərən həmin adam avtobusumuza minəndə aktrisalardan birinə sataşmağa başladı. Orada dava düşdü, aləm qarışdı bir-birinə. Allah rəhmət eləsin aktyor dostumuz Fazil Bayramova. Fazillə mən kişini döyməyə çalışdım, imkan vermədilər. Sürücümüz isə bizi dərhal oradan götürüb paytaxt Tbilisiyə apardı. Bilmirəm niyə, amma bizim bəzi geri zəkallılar elə bilirlər ki, teatrdə işləyənlər hamısı pozğundur. Onlar hələ də teatr mədəniyyətini başa düşə bilməyiblər.

– Dəhşətdir, vallah!

– Dəhşət də sözdürmü, ömrümdə ilk dəfə idi elə şey görürdüm.

– Bayaq sualıma cavab vermədiniz? Niyə məhz uşaq teatri?

– Hə, keçək sizin suala. Bir binanın sağlam ayaqda durması üçün onun güclü bünövrəyə ehtiyacı olduğu kimi, bir uşağın gələcəkdə sağlam addımlar atması üçün də onun möhkəm təhsilə, zəngin mədəniyyətə və özünü cəmiyyətə düzgün ifadə etmə bacarığına ehtiyacı var. Bu bacarıqları inkişaf etdirməyin ən gözəl yollarından biri də teatrdir. Məhz elə bir teatr ki, uşaqlar burada dahi yazarlarımızın əsərlərini oxuyaraq, onları analiz edərək və müxtəlif rollara girərək düşünmə, nitq və səhnə mədəniyyətini inkişaf etdirə bilsinlər və bu, gələcəkdə onların daha inamlı, azad düşüncəli fərdlər kimi yetişmələrinə yardımçı olur. Çünki uşaqlar burada təkə tamaşa oynayıb, onlar öz gələcəklərini formalaşdırır və gələcəyin uğurlu insanları kimi yetişirlər.

– Birini buraxıb başqa suala keçəcəm. Bayaq dram teatrdan danışdınız, siz teatrdan niyə çıxdınız?

– Sualı düzgün vermədiniz. Sizi niyə çıxartdılar deyər soruşacağınız.

– Yaxşı, sizi niyə çıxartdılar?

– Bizi ona görə çıxartdılar ki, haqqımızı istəyirdik. Biz çıxdıqdan sonra Tiflis dram teatri demək olar ki, fəaliyyətini təmiz dayandırdı, ildə bir tamaşa, beləliklə də tamaşaçı kütləsini tamamilə itirdi. Yəni bir sözlə desək,

davam edir 47-dir.

Bu gün cəmiyyətdə kimsə bu virusu sorğulamır. Hər kəs öz maraqları arxasıya qadır. Mədəniyyətimiz kimsənin vecinə belə deyil, çünki bizdə hamı siyasətçidir. Nə isə, keçək öz teatrımıza.

Biz 2021-ci ildə ilk qastrollara çıxanda, uşaq teatri olaraq deyirəm, gördük ki, bölgələrimizdə uşaqlar üçün teatr təkə önəmli deyil, eyni zamanda böyük bir ehtiyacdır. Son tamaşamız da bunu bir daha sübut etdi. Cəmi iki gün ərzində bütün biletlərimizin satılması və bununla yanaşı, bir o qədər də insanın bilet üçün müraciət etməsi teatrımızın nə qədər vacib olduğunu göstərir. Bu, bizi daha da ruhlandırır və gələcəkdə daha çox uşağa teatr sevincini yaşatmaq üçün çalışmağa həvəsləndirir. Uşaqlar tamaşalar vasitəsilə etik və əxlaqi dəyərləri öyrənirlər. Yaxşılıq, dostluq, dürüstlük kimi mövzular səhnədə canlı şəkildə təqdim olunur və onların düşüncələrinə daha dərinlən təsir edir. Məsələn, iki il əvvəlki tələbələrimizə baxanda onların nə qədər püxtələşdiyini görürük.

– Tam hazırdırlar?

– Təbii ki, hələ öyrənməli olduqları çox şey var. Amma məktəbdə müəllimlərimizdən aldığımız xəbərlərə görə, teatr onların həyatına müsbət təsir edib. Müəllimlərinin onların dərslərə daha ciddi yanaşdıqlarını deməsi, məsuliyyət hissələrinin artması bizi sevindirir. Bu da bir daha teatrın uşaqların tərbiyə və təhsilində nə qədər mühüm rol oynadığını sübut edir.

– Bəs uşaq teatri olaraq qastrol təklifləri alırsınız?

– Təbii ki, alırıq. Burada bir nüansı diqqətinizə çatdırım. Birini buraxıb, o birinə keçirəm, üzürlü sayın. Mənə çox adam deyir ki, sənət adamısan, get sənətlə məşğul ol. Ay başına dönüm, biz sənətdən çox, sənədlə məşğul oluruq. İndi deyirsən bölgələrə qastrola çıx, biz bölgələrə çıxmaq üçün hər bələdiyyənin mədəniyyət evinə, meriyasına, xalasına, bibisinə, nənəsinə, babasına məktub yazaq ki, filan teatr tamaşa oynamağa gəlir. Yaxşı, yazaq, amma bu məktubun cavabı gələndə qədər sən tam vaxtı təyin edə bilmirsən və ya bilet sata bilmirsən. İndi gələk suala. Son tamaşamızdan sonra bölgələrdən qastrol dəvətləri almağımız və müəllimlərin bizə dəstək verməsi bizi doğrudan da sevindirir. Təbii ki, burada müəllimlərin də rolu böyükdür. Onların dəstəyi sayəsində teatr daha çox uşağa çatacaq və onların dünya görüşünün formalaşmasına müsbət təsir göstərəcək. Amma bu kağız-kuğuz işi olmasa işlərimiz daha da tez və gözəl həll olunar.

Bu arada, bəzi jurnalistlər “BEEZ”-i “bez” kimi tələffüz edirlər. “Bez” yox, “Biz”. “Bee” ingilis dilində arı deməkdir, “z” isə arının uçarkən çıxardığı səsi ifadə edir. Birlikdə isə “Biz” tələffüz olur. Çünki biz komanda şəkildə çalışırıq. Hər işi biz olaraq görürük, bizdə “Mən” kəliməsi yoxdur. Biz arılar kimi çalışqan olmaq istəyirik.

– Çox sağ olun, Binəli bəy. Özünüzlə vaxt ayıraraq özünüzlə az da olsa danışdığınız üçün sizə təşəkkür edirik.

– Mən təşəkkür edirəm!

Qeyd edək ki, “Özümüzlə müsahibə” rubrikasında sual verən də, cavab verən də eyni adam olur. Sualları müsahib özünü seçir. Müsahibədə heç bir senzuraya yol verilmir və olduğu kimi dərc edilir.

BAYRAMLAR, YOXSADƏTLƏR?

Qoy Novruzumuz məndən inciməsin, mən uşaqlıqda öz təxəyyülmə ən çox “Mayovka” ilə “23 Fevral” bayramını sevərdim.

“Mayovka” sözün həqiqi mənasında limonad bayramı idi. Ataların “ağ sularından” əlavə mütləq şəkildə uşaqlara yeşiklə limonad alınırdı. Adama elə gəlirdi ki, evdə yeyilən kababın da, içilən limonadların da “Mayovka”dakı

kimi dadı olmurdu.

Biz tərəflərdə bütün kəndlər demək olar ki, Babakər dağının ətəyində yan-yana yerləşir. Təsəvvür edirsinizmi, bütün kəndlər səhər ala qararıqdan dağa qalxar, yer tutardı. Ağac altı oturmaqlar tutulduqdan sonra dəyələr qurulardı, yaxud da kim istəsə bu dəfə dağa çıxmaz, Təpətey çayının qırağındakı cala dediyimiz tut bağlarına gedərdi.

Atalar kabab çəkər, qonşu dəyələri haylayardılar. Uşaqlardan oğlanlar gah top oynayır, gah gülüşər; gənc qızlar xına daşlarından xına çəkər, çiçək toplayardılar. Analar kəklikotu, ətotu yığar, deyər, gülər, dəstə-dəstə dağlara səpələnərdilər. Bu bayramın yeganə bir özəlliyi də vardı ki, həmin gün süfrəni atalar təşkil edirdi. Axı, süfrədə yalnız kabablar olurdu. Sonra o közlərlə də samovar qalayardılar. “Mayovka” analarmızın əziyyət çəkmədiyi tək bayram idi, çünki oradan geri də heç nə qayıtmırdı. Elə pomidorun, xiyarın nübarını da “Mayovka”da edərdik, indiki kimi mövsümsüz yemirdik. Həmin gün uşaqlar o qədər xoşbəxt olurdu ki, onu yazmaqda təsvir etmək mümkün deyil.

Hələ bunun səhəri də vardı... Mənasını başa düşmürdüm, ona “paxmeli günü” deyirdilər. Ən maraqlısı da o idi ki, bütün atalarımız içkili olsalar da, yadıma gəlmir ki, bir qəza ola və ya milis kimisə tuta.

İkinci bayramım “23 Fevral” idi. Yox, burada analar əməlli-başlı əziyyət çəkirdilər. Həm qəpik-qəpik yığıqları özəl ehtiyatları ilə hədiyyə alardılar, həm də

süfrə açardılar. Bu bayram doğum günündən də özəl olurdu, axı kişilər bayramı idi. Atalarımız dostları, qohumları ilə 23 Fevral hədiyyəsini maraqla bölüşərdilər. Bu bayram həm də 8 Marta gedən yolun dəyəri idi. Analar bir-biri ilə xıslın-xıslın məsləhətləşirdilər ki, kişiləri sanballı borclandırsınlar.

23 Fevral bayramının bir maraqlı adəti də vardı – nişanlı qızların nümayəndə heyəti – rəfiqələri (bacılıqları) xonça ilə oğlan evinə bəyi təbrikə gedərdilər. Bəyə və onun nümayəndə heyətinə hədiyyələr alardılar. Sonra hamı maraqla nişanlı qızın və bacılıqların qardaşlıqlara – sağdış-solduqlara aldığı hədiyyələrlə maraqlanırdı.

Məni isə ən çox maraqlandıran “otkritka” dediyimiz açıqcalar idi. Əmilərim, bibilərim, xalam və dayım da müəllim işləyirdilər. Uşaqların birgünlük “perəşki”, “priyannik” pulundan keçib müəlliminə hörmət əlaməti olaraq yazdığı təbrik açıqcaları bütün bayramlarda vardı. Mən də o müxtəlif xətləri güclə oxuyardım. Həm pis, həm də gülməli tərəfi o idi ki, hamısı eyni səbəbdən eyni arzunu yazmışdı, bir dənə fərqli cümlə-arzu yox idi.

O vaxtdan bir xeyli zaman keçib. O zaman mənim uşaqlığımdan, gəncliyimdən keçib, mənə qalan bu xoş xatirələrdir. Mənim uşaqlıq yaşadığım o ölkə də, haqqında danışdığım o bayramlar da tarixin səhifəsinə köçüb. Bəli, köçüb, amma xatirəsi diri qalıb desəm, bilmirəm düz alınarmı...

Bu gün haqqında danışdığım o adətlər yenə də var. Olsun, orada ki ruh rahatlığı var, sevinc var, orada ki insanlara zərərli heç nə yoxdur, deməli qəbul edilirsə, olsun. Onsuz da o qədər əcaib adətlərimiz var ki... Kaş adətlərə nəzarət edən, tənzimləyən bir qurumumuz da olaydı. Amma elə istərdim ki, gənclər bu bayramların heç olmasa tarixini bilsinlər – övladlarının sualı qarşısında utanmamaq üçün.

P.S.

1 may Çikaqo fəhlələri (1886-cı il) nümayiş edərək 8 saatlıq iş vaxtı istəmişdilər. Sovet hökuməti bu günü fəhlə və kəndlilərin həmrəylik günü kimi qeyd edirdi. 23 fevral isə Sovet Ordusu və Hərbi Dəniz Donanması Günüdür.

Esmira ƏLƏKBƏRLİ

Marneuli rayonu Qaçaqan 2 saylı ictimai məktəbin kimya-biologiya müəllimi

BİZƏ UŞAQ KİMİ BAXMAYIN!

Yazdığım əksər yazılarda valideynlərin uşaqlarına etdiyi və ya etməli olduğu rəftarlar haqqında fikirlərimi bildirmişəm. Bu mövzuya üstünlük verməyimin bir səbəbi özümün də uşaq olmağımdır. Mən bu yazılarla çox zaman susdurulmuş, fikrini deməyə icazə verilməyən uşaqların adından danışırım.

Bu yaxınlarda yutubda gəzinərkən bir film diqqətimi çəkdi. Bu filmə həradasa 1-2 il öncə anamla baxmışdım. Hind filmləri deyəndə ağılımıza fantastik, şişirdilmiş effektlərlə doldurulmuş səhnələr gəlir. Lakin bu film onlara heç bənzəmir. Adı kimi, mövzusu da çox mənalıdır: “Yerdəki ulduzlar”.

Filmdə bir ailənin iki oğlu var. Böyük olan oğul həmişə dərslərində birinci olur, hər yarışmada qalib gəlir, müəllimləri tərəfindən həmişə təriflənir. Kiçik oğul isə qardaşının tam tərsidir – dərslərini oxumayan, dəcəl, atasına-anasına qulaq asmayan, məktəbdən qaçan bir uşaqdır. Onun üçün tək maraqlı olan şey rəsm, oyun və musiqidir. O, çox vaxt oxumağa çalışsa da anlaya bilmir, rəqəmlər və hərflər ona hərəkət edən heyvanlar kimi görünür. Təbii ki, bu qədər şikayətdən sonra atası onu pansionata göndərir. Burada o, ağır dərslərdən sonra tamamilə soyuyur və artıq rəsm çəkməyi buraxır. Bir gün məktəbə yeni rəsm müəllimi gəlir. Yeni müəllim digər müəllimlərdən fərqli olaraq bu uşağın istedadını üzərə çıxarmaqdan ötrü əlindən gələni edir və sonda bacarır.

Bu film danışmaq istədiyim mövzu ilə üst-üstə düşür. Valideynlər uşaqlarının onlara söz deməyə haqlarının olmadığını və haqlarındakı “ən düzgün qərarı” özlərinin verəcəyini düşünürlər. Buna görə də “uşaqdır, nə başa düşür ki” deyərək uşaqlarının fikirlərini köhnə kitabxanaların rəflərində unudulmuş tozlu

kitab kimi bir qırağa atırlar.

Uşaqların öz arzularını gerçəkləşdirə bilməmələrinin səbəbi, çox vaxt, bəzi valideynlərdir, çünki uşaqların fikrini ciddiylə almırlar, uşaqlarının gələcəyini özləri seçirlər. Məncə, bu səhvdir. Valideynin uşağı böyütməsi, qayğısına qalması bir valideynlik borcudur, zamanı gələndə uşaq da övladlıq borcunu yerinə yetirməlidir. Bu öz yerində. Gələcəyi daha parlaq ola biləcək bir gəncin ümidini bir şam kimi söndürürlər. Uşaqları deyərək həyatlarına, seçimlərinə qarışır, gələcəklərini zorla belə olsa dəyişdirirlər.

Gənc bir qız vardı. Rəssamlıq xəyalları ilə yaşayırdı, ancaq valideynləri icazə vermədilər. O, çox gözəl rəsmlər çəkən bir rəssam ola bilərdi, ailəsi mane oldu. Ətrafımda bunun kimi bir çox nümunə var. Gələcəkdə uğur qazanaraq parlamaq biləcək gənclərin əllərini, ayaqlarını bağlayıb özlərinin istədikləri istiqamətə yönləndirirlər.

Valideynlər çox vaxt uşaqlarının bacarmayacağını və boş yerə vaxt xərclədiyini düşünürlər. Bəli, ola bilsin ki, bəziləri həqiqətən bacara bilməyə.

Ancaq yenə də bunu deməzdən qabaq bir az düşünün, vaxt verin, cəhd etməsi üçün həvəs verin, güvənin. Əmr verib zorla öz istədiklərinizi elətdirməkdənsə, əvvəlcə onunla məsləhətləşin, fikrini öyrənin.

Məsələn, mənim anam “bunu etmə, onu et” deyərək heç vaxt mənə qadağa qoymayıb. Əvəzində mənə məsləhət olaraq müəllimliyi tövsiyə edib. Onun fikrincə, mən uşaqlarla daha yaxşı anlaşaram. Düşünəndə məntiqli olduğunu gördüm və gələcəkdə mən də müəllim olmaq istədim. Ancaq əgər anam mənə bunu zorla qəbul etdirsəydi, əlbəttə, mən də heç vaxt müəllim olmaq istəməzdim.

Əziz valideynlər, valideyn ola bilərsiniz, ancaq hər şəxs azaddır, öz qərarlarını özü verməlidir və bunu zorla etməyə heç kimin haqqı yoxdur. Uşağınızı tanıyın, onlarla məsləhətləşin, onları dinləyin, fikirlərini öyrənin, sonra öz istəyinizi deyən. Bizə uşaq kimi baxmayın...

Banu RAMİN

Marneuli rayonu Qaçaqan 1 saylı ictimai məktəbin 8-ci sinif şagirdi

AĞA MƏHƏMMƏD ŞAH QACARIN TİFLİS ŞƏHƏRİNƏ HÜCUMU

ALEKSANDRE ORBELİANI

(əvvəli ötən sayda)

Ağa Məhəmməd şah Qacarı gözəli önünə cürətlənmiş yeni dəstələr gəldilər; Fikirləşdilər ki, onları diri-diri ələ keçirəcəyik, amma yenə yaxına buraxana kimi tüfəngdən atəş açmadılar. Yaxınlaşanda bir yerdən atəş açdılar, bununla yanaşı qızılbaşlar arasında vəlvələ düşdü və dərhal geri qayıtdılar. Qaçan qızılbaşları aparıb düzənliyin ortasına çıxartdılar. Ağa Məhəmməd şah Qacar bunu kartlili-imerelilərdən görəndə təəccübləndi, amma tələsik başqa dəstələrə kömək etməyi əmr etdi və onlar kömək edən kimi bizim döyüşçüləri geri döndərdilər və öz yerlərinə teyləyənlər kimi çar İrakli o qalan doqquz yüz kartlili-imerelini köməyə yetirdi. Qayıdan xilasediciləri görəndə onlar da qayıtdılar, hücumu keçib düzənliyin ortasına kimi onları teylədilər. Ağa Məhəmməd şah Qacar təəccüblə qışqırdı: “Gürcülərin igidlikləri eşitdiyimdən daha artıq imiş”. İndi o, başqa qoşuna kömək etməyi dedi və qoşun kömək edən kimi kartlili-imereliləri geri qayıtdılar. Çar İrakli onların qaçdığını görəndə üçüncü minliyi köməyə göndərdi və dərhal farsları geri qayıtdılar, yenə düzənliyin ortasına kimi teylədilər. Buna Ağa Məhəmməd şah Qacar hirsləndi və hücumu başqalarını çağırdı, lakin artıq mümkün olmadı, gürcü-imereliləri geri qaytara bilmədilər və qırğın başladı. İrakli qızılbaş ordusunun ortasında qılınclarını cəsərlə fırladan kartlili-imereliləri görəndə qocanın ürəyi yelləndi və bayraqdarına səsləndi: “Azatxanı məğlub edən bayrağı bura gətir!” Və beş yüz kartlili-imereliyə əmr etdi ki, arxamca gəlin, halbuki çar Solomanı mənzildə qoydu, lakin onun ürəyi daha dözə bilmədi və öz babasının yanında dayandı.

Bayrağın bir tərəfində Tanrının anası öz oğlu ilə və digər tərəfində isə nizə ilə əjdahanı öldürən müqəddəs Georgi təsvir edilmişdi. Bu dalğalanan bayraqla çar dərhal tərpəndi və onun arxasında öz döyüşçüləri çar Soloman ilə birlikdə cürətlə getdilər. Təsəvvür edin ki, çar İrakli onların arasına qatılmamışdı, onlar elə döyüşürdülər, elə ki, çar döyüşə qatıldı, kartlili-imerelilər nələr etmədilər? Özlərinin sevimli qocalmış çarlarını görəndə, o dalğalanan bayraq ilə çar Soloman da onlar arasında, belə düşündülər ki, yenidən doğuldular. Nə idilsə, birə üç oldular. İki tərəfdən çarın yanında dayandılar və qızılbaşların üzərinə hücumu keçdilər. Çar İrakli qızılbaşların birinci dəstəsinə düşdü və bir qızılbaş döyüşçüsünü bayrağın sapı ilə yerə yıxdı, o, elə həmin an öldü. Kartlili-imerelilər bunu görəndə birgə hay-küy saldılar. Qızılbaşların dəstələrini elə həmin an dağıtdılar, irəli teylədilər və arxas-

ınca düşdülər, Ağa Məhəmməd şah Qacarı dayandığı yerə. Çar İraklinin özü və çar Soloman öz döyüşçüləri ilə ora çıxdılar. Belə ki, Ağa Məhəmməd şah Qacar öz dəstəsi ilə oradan çəkildi və tələsik uzaqlaşdılar. Lakin kartlili-imerelilərin o qədər qoşun dəstəyi yox idi ki, yuxarı çıxanda qızılbaşları o düzənliyə dirəyədilər və bütövlükdə özləri ilə aparaydılar. Halbuki qalib kimi döndülər və özlərinin istehkamına gəldilər, amma kartlili-imerelilər çox üzüldülər: Başqaları nə xəyanət etdilsə, onların canları çıxsın, bu nədir belə, dost, qardaşlarını düşmən ağzına verdilər və özləri aradan çıxdılar. Əgər o iki min Kizix qoşunu, hər şeyə qadir igidlər, burada, bizimlə birlikdə olsaydılar, bu gün Ağa Məhəmməd şah Qacarı axırına çıxardıq. Eyni zamanda Revaz Andronikaşvilini bir ağızdan pis xatırlayırdılar. Çar İrakli artıq o susdururdu və düşünürdü ki, bir daha işi necə sahmana salsın.

Çar İrakli şəhərə qələbə ilə bağlı müjdəçi göndərdi ki, orada böyük şadyanalıq oldu, onlar çar İrakliyə elə böyük ümid verdilər ki, hamı bunu söyləyirdi: “Çar İrakli nə məğlub oldu, nə də məğlub olacaq”. Eyni zamanda, o, yaralıları şəhərə göndərdi və ölümləri elə orada dəfn etdirdi (*Solomanın bacısı şahzadə Mariamdan eşitdim: İmerelilər o qədər cəsurlər ki, Ağa Məhəmməd şah Qacarı iki günlük müharibəsində iki yüz nəfərdən çox tavad-aznaurini itirdilər. Mənim bildiyimə görə, doğrudan da imerelilər elə şücaət göstərdilər ki, kartlilər təəccüb etdilər. Mən bunu o vaxtkı kartlilərdən eşitmişəm*). Məğlub olan və narahatçılıq keçirən Ağa Məhəmməd şah Qacar üzülmüş halda çevrilib öz çadırına endi. O, sərdarlarından məsləhət istədi. Bəziləri belə dedi, bəziləri elə dedi, amma Ağa Məhəmməd şah Qacar özü qərar verdi: Mən sabah anladacağam, əgər sabah da çar İrakli bu işi qəbul etsə, nəyi ki bu gün etdi, mən dərhal yığılıb öz ölkəmə gedəcəyəm.

Müharibədən qayıdan çar İrakli, hər halda, yaxınlıqdakı kəndlərə adamlar göndərüb qoşunları çağırdı, lakin qızılbaşların gəlişi

ilə bədxah niyyətlilər onları qorxutdular: Təcili yığılıb gedin. İki yüz min adamla Ağa Məhəmməd şah Qacar Qazağa gəlib. Çar İraklini qoşunu ilə birlikdə ruhən qırdı ki, onlar da bütövlükdə tərpənib meşələrə səpələnmişlər. İndi Gürcüstanın üzərinə gəlir. Şəhərin camaatı müharibə üçün yaramırdı. Onlar tacir idilər və əgər döyüşçülər var idisə, çarın yanında idilər.

Hamı təəccüblənəcək ki, çar İrakli döyüşdüüyü yerə niyə topları aparmayıb, qızılbaşlarla toplarla müharibəyə başlamayıb, yaxud şəhərin girişini bərkitməyib? Ancaq çar İraklinin niyyəti tamamilə başqa idi. O, əvvəlcə toplarsız kartlili-imerelilərin şücaətini Ağa Məhəmməd şah Qacara göstərməli idi. O, doğrudan da göstərdi, birincini bazar günü və ikincini bazar ertəsi. Belə ki, bu iki gündən sonra şəhərin topları düzöldüyü girəcək yerini möhkəmləndirmək niyyətində idi.

Bu planı məhz elə şənbə gününün axşamı həyata keçirdi. O biri gün, bazar günü müharibə baş verməli idi. Amma bazar günü səhər saatlarında “Saandroniko” – “Andronikgil”in (*Andronikişvililərin yurdları, “Saandroniko” Kaxetinin kəndləri – Melaani, Çalalubani, Pxoveli və sair kəndləri əhatə edirdi – Tərcüməçi*) qoşununun yola düşməsi yadına düşəndə öz planını dəyişə bilmədi, çünki həftəlik müharibə zamanı bu az döyüşçülərdən qızılbaşlara belə bir ziyan dəymişdi, ertəsi gün, yəni müharibə başlayan bazar ertəsi qızılbaşlar bir dəfə də olsun hücum edə bilmədilər, ancaq uzaqdan atəş açdılar.

Günorta çağına qədər kartlili-imerelilər gözlədilər və bundan sonra qızılbaşların üzərinə hücumu keçdilər. Əvvəlki döyüşdən o qədər qorxmışdular ki, onlar dərhal dağılışıdılar və yuxarıdakı düzənliyə teyləndilər. Bu bazar ertəsi də kartlili-imerelilər belə qələbə çaldılar, lakin yuxarı düzənliyə çıxmədilər və ya da nə faydası olardı?

Ey oxucu, yaxşı ara-axtar, o iki günlük müharibədən sonra əgər o toplarla müharibə olsaydı və o iki min Saandroniko qoşunu orada çar İraklinin yanında olsaydı, qızılbaşların aqibəti necə olardı? Əgər o on səkkiz top fasiləsiz atəş açsaydı və üstəlik o qədər bizim o dar Soğanlıq yoluna göndərilseydi? – Əminəm ki, bəziləri Kürə atılacaqdılar, bəziləri kartlili-imerelilərin əli ilə doğranacaqdı; Və orada Ağa Məhəmməd şah Qacar tələsik yığılıb və İrana doğru çəkilməli idi. Bax, çar İraklinin son planı belə idi.

(davamı növbəti sayda)

Gürcü dilindən tərcümə edən:
Mirzə MƏMMƏDOĞLU

28 FEVRAL
2025-Cİ İL
№ 04 (221)

Yeni YOL

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

GÜRCÜSTANDA MƏKTƏB SÜPÜRGƏÇİSİNİN ƏMƏKHAQQI NƏ QƏDƏRDİR?

Özəl və dövlət məktəblərində süpürgəçilərin əməkhaqqı illərdən həllini tapmamış problemlərdən biridir. Doğrudur, Gürcüstan hökuməti ilə yanaşı Təhsil Nazirliyindən də bildirirlər ki, əməkhaqqı artmalıdır. Əməkhaqqı isə ildə bir dəfə 10 % olmaqla artır. Əməkhaqqının 400 lari olduğu halda bu artım problemi həll edə bilməz.

Bəs ABŞ-da, Avropanın inkişaf etmiş ölkələrinin bir qismində məktəbdə işləyən süpürgəçilərin əməkhaqları neçədir?

Amerika Birləşmiş Ştatlarında məktəbdə çalışan süpürgəçinin illik əməkhaqqı təxminən 36003 dollardır. Bundan əlavə, onlar bonus da əldə edə bilirlər.

Böyük Britaniyada süpürgəçinin illik orta əməkhaqqı 21450 funt, saatda isə 11 funtdur.

Avstraliya məktəblərində süpürgəçilərin illik əməkhaqqı 20000-dən 30000 dollara qədər dəyişir. Bu,

məktəbdən, işçinin təcrübəsindən və işdən asılıdır.

Gürcüstanda məktəb süpürgəçilərinin əməkhaqqı regionlara əsasən fərqlidir. "Teachers.jobs.ge" sahifəsinə yerləşdirilmiş vakansiyalardan məlum olur ki, Gürcüstanda məktəbdə işləyən süpürgəçilərin aylıq əməkhaqqı 180 laridən 400 lariyə qədərdir.

Məsələn, Tbilisi məktəblərindən birində süpürgəçiyə aylıq əməkhaqqı olaraq 385 lari təklif edilir. Bu, ildə 4620 lari edir. Region məktəblərindən birində isə aylıq əməkhaqqı təxminən 180 laridir ki, bu da ildə 2160 lari edir. Regionda elan edilmiş daha bir vakansiyada aylıq əməkhaqqı 220-240 lari qeyd olunub. Bu da ildə 2640-2880 lari edir.

Qeyd etmək lazımdır ki, yuxarıda göstərilən hər üç halda iş qrafiki tam – 40 saatdır.

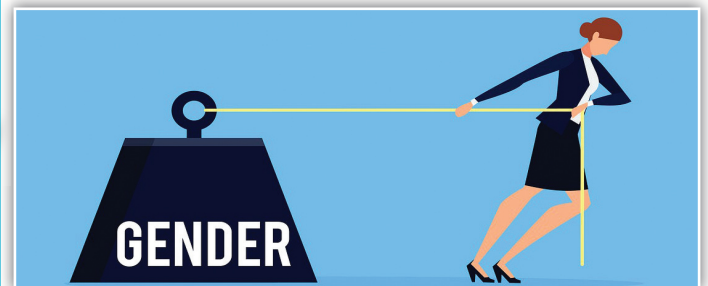
Əsas öhdəliklər isə bunlardır:

- Dərs prosesi başlamazdan 30 dəqiqə əvvəl məktəbdə olmaq;
- Dərs prosesi zamanı dəhlizdə, eləcə də tualetdə təmizliyi təmin etmək;
- Lazım gəldiyi halda məktəbdə dezinfeksiya işləri aparmaq;
- Hər tənəffüsdən sonra sanitariya yerlərinin təmizliyini təmin etmək.

Məlumat üçün onu da qeyd edək ki, ötən il ABŞ-nin Missuri ştatında məktəbdə süpürgəçi işləyən 64 yaşlı Kloidin Uilsonun adı işlədiyi məktəbə verilib.

Mənbə: etaloni.ge

GÜRCÜSTANIN BÜTÜN QANUNLARINDAN "GENDER" SÖZÜ ÇIXARILACAQ

Gürcüstanda qüvvədə olan bütün qanunlardan "gender", "gender kimliyi" kimi ifadələr çıxarılacaq. Müvafiq qanunvericilik paketini hakim "Gürcü arzusu" və "Xalqın gücü" partiyalarından olan deputatlar parlamentə təqdim ediblər.

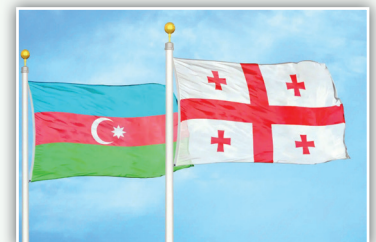
Təşəbbüsə əsasən, "Gender bərabərliyi haqqında" qanunun adı dəyişdirilərək "Qadın və kişilərin bərabərliyi haqqında" ediləcək.

Bundan başqa, qanunlardakı "gender məsələləri" ifadəsi "qadınlar və kişilər arasında bərabərlik məsələləri" ilə əvəz olunacaq. "Gender dözümsüzlüyü" ifadəsi isə "qadınlar və kişilər arasında bərabərliyə dözümsüzlük"lə əvəz ediləcək.

Qanunvericilik paketi baxılması üçün parlamentin müvafiq komitələrinə təqdim edilib.

GÜRCÜSTANLA AZƏRBAYCAN ARASINDA TİCARƏT DÖVRIYYƏSİ ARTIB

Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında ticarət dövriyyəsi artmaqda davam edir. Gürcüstan Milli Statistika Xidmətinin yaydığı məlumata əsasən, cari ilin yanvar ayında iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 109 milyon dolları keçib.

Məlumatda bildirilir ki, 2025-ci ilin yanvar ayında ölkənin xarici ticarət dövriyyəsi 2 milyard 8 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 39,3 faiz artım deməkdir.

Yanvar ayı ərzində Gürcüstanın əsas ticarət tərəfdaşları arasında ABŞ, Birləşmiş Krallıq və Rusiya ön planda yer alır. Azərbaycan isə 109 milyon dollarla altıncı sırada qərarlaşıb. Bu, Gürcüstan ilə Azərbaycan arasında güclü iqtisadi əlaqələrin davam etdiyini və iki ölkə arasında ticarət əməkdaşlığının inkişaf etdiyini göstərir.

Qeyd edək ki, 2024-cü ildə Gürcüstanın xarici ticarət dövriyyəsi 23,4 milyard dollar olub.

"MTAVARI ARXI" TELEKANALI FƏALİYYƏTİNİ DAYANDIRIB

Gürcüstanın müxalifətyönlü "Mtavari arxi" telekanalı fəaliyyətini dayandırılıb.

Qərar təsisçilərdən biri olan Zaza Okuaşvilinin mövqeyi ilə əsaslandırılıb. Belə ki, o, kanalın bütün maliyyə əməliyyatlarına qadağa qoyub.

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Z.Okuaşvili teleşirkətin rəhbərliyini beynəlxalq səviyyədə milyonlarla dollar həcmində çirkli pulların yuyulmasında iştirak etməkdə günahlandırılıb.

Təsisçi:
"Gürcüstan Gənclərinə Yardım
və Maarifləndirmə Təşkilatı"

Redaktor:
Azər MUSAOĞLU
Yayım direktoru:
Hacı BƏKİROĞLU
Qrafik dizayn:
Elsevər ƏHMƏDOV

ÜNVAN: Rustavi şəh., Şartava küç. 12 b.
TEL: (+995) 555 96 18 68
599 54 12 92
İMEYL: yeniyoqazeti@gmail.com

Yazılar yalnız elektron variantda qəbul edilir və onlara rəy verilmir. Müəlliflə redaksiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər. Qəzet hələlik ictimai əsaslarla yayımlanır və pulsuz paylanır. Qəzetdə müxtəlif informasiya agentliklərinin xəbərlərindən də istifadə olunur.